

KINEZIOLOGIA PRÍRODNEJ A ĽUDSKÉJ TĚLOSTI

OBSAH

Predhovor	7
Úvod	10
Rozdelenie kineziológie	10

VŠEOBECNÁ KINEZIOLÓGIA

Metódy kineziologického poznávania	15
Špeciálne vyšetrenia — meranie	16
Najčastejšie merané veličiny	16
Stabilita polohy telesa	20
Artrokineziometria	24
Určovanie angulárnych pohybov	25
Význam rozsahov pohybu pre pohybovú funkciu	27
Spôsob vyjadrovania fyziologického rozsahu a odchýlok	27
Dynamometria, ergometria	28
Sila, hmotnosť	28
Tlak, tlaková sila	29
Hydrostatický tlak	29
Hodnotenie svalovej sily	29
Ergometria — meranie práce — zobrazovanie	30

BIOMECHANIKA

Pákový podklad pohybu	35
Páka	35
Rovnováha na páke	35
Typy pákového usporiadania v tele	37
Páka a iné jednoduché stroje	40
Prehľad pojmov, súvisiacich s gravitáciou a silou	43
Pôsobenie gravitačnej sily na telo človeka	48
Biomechanika pohybov končatín vo vertikálnej rovine	48
Vplyv bremena na pohybovanú časť	49
Účinok svalovej sily na pohybovanú časť	54
Základné typy akcií svalu	55
Distenzná krivka — elasticosť svalu	55
Krivka izometrických maxím	56
Krivka izotonických maxím. Meranie schopnosti vyvinúť svalovú silu	58
Pôsobenie svalu na páku pohybovanej časti	60
Utilizácia svalovej sily na pohyb	61
Zmeny utilizácie svalovej sily pri pohybe	64
Vzájomný vplyv gravitačnej a svalovej sily na pohybovanú časť	65
Nerovnováha na páke pohybovanej časti	66
Rýchlosť stahu svalu a využívanie sily	66
Tvar svalov a ich funkcia	67
Jednokľbové a viackľbové svaly	68

Relatívna insuficiencia viackľbových svalov	70
Priebeh účinkov tiaže a utilizácie pri pohybe	72
Statika a stabilizácia	73
Porucha statiky a stabilizácie	75

KINEZIOLÓGIA PROTOTYPOVÝCH ČINNOSTÍ

Základné posturálne činnosti	81
Lah	81
Charakteristika Lahov	81
Sadanie z Lahu na chrbte	84
Pohyby hlavy zo záklonu do základnej polohy	84
Všeobecná charakteristika pohybov hlavy a krku	85
Akcia svalov brušnej steny pri sadaní	91
Odvíjanie hrudníka od podložky	93
Fáza inklinácie panvy	93
Sed	94
Kineziologické charakteristiky sedu	94
Rozdelenie typov sedenia	94
Sed na zemi	94
Sed na stole (s visiacimi predkoleniami)	95
Vyšetrenie aktivity chrabtových svalov pri predklone v sede	97
Vyšetrenie aktivity chrabtových svalov pri úklone	98
Sed na stolčeku	98
Sedenie pri práci	102
Opis niektorých pracovných sedov	104
Stoj	105
Všeobecné charakteristiky stoja	105
Postavenie panvy v stoji	106
Panvový sklon	107
Aktívne zmeny panvového sklonu	109
Habituálny a ideálny panvový sklon	110
Panvový sklon ako dynamický problém	111
Hrudníková kyfóza ako kompenzačný jav	113
Morfologické charakteristiky hrudníkovej kyfózy	114
Opis stoja	115
Súčasné predstavy o posturálnych regulačných mechanizmoch	116
Chôdza	117
Statokinetickej podklad chôdze	118
Chôdza z hľadiska dynamiky	119
Aktívna a pasívna fáza chôdze	120
Pohyby stojnej končatiny	122
Analýza pohybu bedrového klbu v stojnej fáze	122
Vertikálne oscilácie ťažiska	124
Odraz pri chôdzi	124
Analýza fázy vykročenia	126
Analýza fázy dostupu	128
Fáza jednoduchej a dvojitej opory	130
Pohyby panvy pri chôdzi	130
Báza chôdze a dĺžka krokov	131
Súhyby trupom, hlavou a hornými končatinami	132
Držanie trupu pri chôdzi	132
Celkové charakteristiky chôdze	133
Variácie „ideálnej“ chôdze	134
Základné javy pri ontogenéze chôdze	136
Patologická chôdza	136
Neschopnosť zaťažiť dolnú končatinu	137
Chôdza pri postihnutí kostnokľbových ústrojov	137

Ankylosa (stuhnutosť) a kontraktúra klbov	138
Dynamické krívanie	140

KINEZIOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA MANUÁLNYCH ČINNOSTÍ

Význam ruky pre človeka

Sumárne pohyby hornou končatinou a rukou	145
Základné polohy ruky	145
Senzitívne senzorické funkcie ruky (stereognózia)	146
Typy úchopov a ich charakteristika	147
Postup pri hodnotení funkčnej spôsobilosti ruky	149
Topická charakteristika lézie	150
Morfologická charakteristika	151
Postihnutie palca a prstov	151
Analytické testy	152
Vybrané testy všedných činností	155
Pohybové charakteristiky pracovného zaradenia	155

ŠPECIÁLNA KINEZIOLÓGIA

Špeciálna kineziológia chrbtice	159
Poruchy vo vertebróne	159
Poruchy medzistavcovej platničky	162
Funkcia medzistavcových klbov	162
Rozmery a zakrivenia chrbtice	164
Kinetika chrbtice	165
Dynamika chrbtice a jej poruchy	166
Brušné svaly a ohýbače krku	169
Poruchy statiky a dynamiky chrbtice	172
Špeciálna kineziológia hrudníka	173
Pohyby hrudníka	173
Typy dýchacích pohybov	173
Špeciálna kineziológia dolných končatín	177
Bedrový klb	177
Statika bedrového klbu	177
Vplyv tiaže tela a svalovej sily na kolodifyzárny uhol	178
Anteverzia krčka stehrovej kosti	180
Vývoj jamky bedrového klbu (acetabulum)	181
Vplyv zafaženia na vývoj striešky	182
Poruchy vzťahu medzi acetabulum — caput femoris	184
Bočná pelvifemorálna stabilizácia	186
Flexia v bedrovom klbe	189
Flekčná kontraktúra	190
Extenzia bedrového klbu	193
Stabilizácia panvy v sagitálnej rovine	194
Pohyby vo frontálnej rovine	195
Abdukcia v bedrovom klbe	195
Addukcia v bedrovom klbe	196
Pohyby v transverzálnnej rovine	197
Postavenie dolnej končatiny za patologických stavov	198
Kolenný klb	198
Morfológia kolenného klbu	198
Aktívna stabilizácia kolenného klbu	201
Pohyby v kolennom klbe	201
Rotačné pohyby predkolenia	203
Torzia pištaly	203
Klby členka	203
Talokrurálny klb	204
Subtalárny klb	204

881	Funkcia členkového klbu	205
881	Oblúky nohy	208
881	Noha ako funkčný celok	210
881	Špeciálna kineziológia horných končatín	212
881	Kľby pletenca hornej končatiny	212
881	Pohyby pletenca hornej končatiny	214
881	Ramenný klb	217
881	Pohyby v humeroskapulárnom klbe	218
881	Anatomické osobitosti ramenného klbu	220
881	Kinetika jednotlivých pohybov	222
881	Dynamika pohybov v humeroskapulárnom klbe	223
881	Lakťový klb	224
881	Dynamika pohybov v lakťovom klbe	227
881	Kľby zápästia a ruky	228
881	Všeobecný opis jednotlivých zložiek ruky	229
881	Pohyby v zápästí	231
881	Pohyby prstov	233
881	Funkčná charakteristika ruky	234
	Register	236